

MD-2005, mun.Chișinău, str.Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel.(022) 26-26-00, fax 022-26-25-17

31.05.2021 nr. 16/2-05/72
La nr. 18-23-139-3438 din 06.05.2021

Ministerul Economiei și Infrastructurii

Copie: **Cancelaria de Stat**

Cu referire la proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de lege privind serviciile de finanțare participativă (număr unic 150/MEI/2021)* Ministerul Finanțelor, în limita domeniilor de competență care îi revin, comunică următoarele.

1. Potrivit prevederilor art.45, alin. (1) litera a) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, dispozițiile generale ale actului normativ sânt prevederile care determină obiectul, scopul și domeniul de aplicare. În acest sens, opinăm redenumirea *Articolului 1. din Obiectul de reglementare* în *Obiectul, scopul și domeniul de aplicare*, iar prevederile alineatului doi din preambulul proiectului de lege, care prevăd scopul legii, precum și cele din *Articolul 4. Activități de finanțare participativă nefinanciare* de transferat la art.1.

2. La *Articolul 2. Noțiuni principale*, în noțiunea *investitor sofisticat*, textul "prevăzute de prezenta lege" de substituit cu textul "prevăzute la art.26 din prezenta lege".

3. La *Articolul 5. Exigente față de proiectele de finanțare participativă*, alin. (1) necesită a fi completat cu prevederi ce țin de calcularea echivalentului în lei a sumei prevăzute în euro cu aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc stabilit de Banca Națională a Moldovei, precum și de stabilit la ce dată. Propunerea respectivă este valabilă și pentru normele art.26, alin. (1); art.27, alin. (1) și art.28, alin. (8) din proiectul de lege.

4. La *Articolul 6. Exigente prudențiale față de furnizori*, alin. (5), după textul "și nu de a garanta" de completat cu cuvântul "clienților".

5. La *Articolul 7. Exigente față de administratorii și membrii consiliului*:

- denumirea articolului de completat cu textul "unui furnizor";
- la început, de completat cu un alineat care să stipuleze că prevederile Legii nr.135/2007 privind societățile cu răspundere limitată și Legii nr.1134/1997 privind

societățile pe acțiuni în partea ce ține de organele de conducere se aplică în modul corespunzător și furnizorilor de servicii de finanțare participativă;

- în alin. (1) de respectat divizarea succesivă a literelor, iar după corectare la litera e), după textul „auditul situațiilor financiare” de completat cu textul „anuale ale”;

- alin. (2), la început de completat cu propoziția: „Până la numirea în funcție, candidaturile administratorilor și ai membrilor consiliului se aprobă în prealabil de autoritatea de supraveghere, conform criteriilor și procedurii stabilite în actele sale normative.”;

- alin. (3) urmează a fi completat cu o prevedere suplimentară, conform căreia substituirea administratorului sau a membrului consiliului la fel se va efectua cu aprobarea autorității de supraveghere.

6. La *Articolul 8. Contractarea serviciilor de finanțare participativă*, alin. (5), textul ”Contractul de mandat și împuternicirea prevăzut” de substituit cu textul ”Contractul de mandat sau împuternicirea prevăzute”, conform celor menționate la alin.(4) din același articol.

7. La *Articolul 9. Obligația de imparțialitate, integritate și diligență*, alin. (4) este vagă modalitatea sau sursele prin/din care furnizorul se va asigura că dezvoltatorul nu are alte proiecte de finanțare participativă plasate simultan pe platforma furnizorului sau pe alte platforme, sau același proiect plasat simultan pe mai multe platforme.

8. La *Articolul 10. Protecția datelor cu caracter personal*, alin. (2), textul ”de către persoanele împuternicite de către acesta” de substituit cu textul ”de către entitățile cărora le-au fost externalizate o parte din activitățile și serviciile sale”, conform celor menționate la Articolul 13 din proiectul de lege.

9. Prevederile *Articolului 13. Externalizarea serviciilor conexe de gestiune a platformelor electronice de servicii de finanțare participativă* urmează a fi extinse sub aspectul:

- stabilirii unor cerințe la externalizarea de către furnizor a activităților și serviciilor sale (de exemplu: relația furnizorului cu clienții și obligațiile față de aceștia rămân neschimbate; externalizarea nu va duce la nerespectarea cerințelor de activitate a furnizorului stabilite de prezenta lege etc.);

- accesului direct al furnizorului la informațiile relevante ale serviciilor externalizate;

- asigurării că entitatea către care au fost externalizate activitățile și serviciile furnizorului respectă standardele stabilite de legislația relevantă privind protecția datelor cu caracter personal;

- obligativității încheierii între părți a unui acord de externalizare, care va include drepturile și obligațiile furnizorului și pe cele ale entității către care au fost externalizate activitățile și serviciile furnizorului, cu posibilitatea ca furnizorul să rezilieze acordul în orice moment, cu un preaviz de cel mult 10 zile lucrătoare;

- stabilirii unor cerințe specifice către entitățile cărora furnizorul poate externaliza activitățile și serviciile sale (de exemplu, doar persoanei juridice, care desfășoară activitate de..., licențiată sau autorizată în mod corespunzător în Republica Moldova).

10. La *Articolul 18. Auditul obligatoriu*:

- de respectat numerotarea consecutivă a alineatelor;

- în alin.(1), textul "anual auditul extern al situațiilor financiare" de substituit cu textul "auditul situațiilor financiare anuale";
- în alin.(2):
  - o sintagma "extern prevăzute" de substituit cu cuvântul "prevăzut", iar textul "de îndată ce au luat cunoștință" de exclus;
  - o la litera b), textul " , din partea auditorului sau entității de audit," de exclus, iar sintagma "situației financiare" de substituit cu sintagma "de audit";
- în alin.(3), după cuvântul "auditul" de completat cu textul "situațiilor financiare ale".

11. La *Articolul 23. Perioada de reflecție și revocare*, în contextul prevederilor alin. (4) considerăm necesar precizarea modalității de exprimare a acordului de a investi (se stabilește de către furnizor, se efectuează prin intermediul unei declarații în scris) sau după caz efectuarea referințelor de rigoare la prevederile legale ce prevăd această modalitate.

12. La *Articolul 24. Fișa cu informații esențiale privind investiția*:

- în alin. (2), prima propoziție de completat cu textul "de circulație internațională";

- în alin. (11) se repetă o parte din prevederile alin. (2) al aceluiași articol, respectiv opinăm comasarea prevederilor acestora într-un singur alineat.

13. La *Articolul 25. Fișa cu informații esențiale privind investiția pentru serviciile de administrare a portofoliilor individuale de împrumuturi* de respectat numerotarea consecutivă a alineatelor.

14. La *Articolul 28. Testarea cunoștințelor și simularea capacității de a suporta pierderi*:

- în alin. (1), remarcăm că cuvintele „acces deplin” generează neclarități cu referire la accesibilitatea ofertelor de finanțare participativă pentru investitorii nesofisticați. Astfel, în cazul în care există anumite limite de accesibilitate (anumite oferte, anumite servicii) acestea necesită a fi precizate, iar în cazul în care evaluarea și procedura acesteia, specificată în articolul dat, se aplică tuturor tipurilor de servicii și oferte la care pot avea acces investitorii nesofisticați, cuvântul „deplin” urmează a fi exclus din alin. (1);

- în alin. (6):

- o la litera a), considerăm necesar specificarea tipului venitului care se are în vedere (net sau brut), având în vedere că în baza acestuia investitorii nesofisticați urmează să-și simuleze capacitatea de a suporta pierderi;
- o la litera b), cuvintele „fondurile private de pensii” urmează a fi substituite cu „fondurile de pensii facultative”, având în vedere că începând cu 18 iunie 2021 intră în vigoare Legea nr.198/2020 privind fondurile de pensii facultative;

- în alin. (8) litera c) urmează a fi precizat modul în care investitorul îi dovedește furnizorului faptul că înțelege investiția și riscurile asociate acesteia.

15. La capitolul V, reglementările din *Secțiunea 1. Autorizarea, înregistrarea, suspendarea și radierea* nu se regăsesc în articolele 38-41 pe care le cuprinde, unele

din acestea ce țin de suspendarea și radierea furnizorilor se conțin parțial în art.43-44 din Secțiunea 2 a aceluiași Capitol.

Totodată, ce ține de suspendarea activității furnizorului (art.43, alin. (2) litera e)) urmează a fi stabilite efectele acestei măsuri în raport cu clienții (dezvoltatorii și investitorii) în ce privește proiectele de finanțare participativă, precum și perioada maximală pentru care poate fi suspendată activitatea unui furnizor și, respectiv redobândirea acestei calități. La fel, se va menționa și un termen de notificare prealabilă a furnizorului în legătură cu suspendarea activității acestuia.

16. La *Articolul 41. Registrul furnizorilor de servicii de finanțare participativă autorizați*, alin. (5) de respectat divizarea succesivă a literelor.

17. La *Articolul 43. Încălcări și sancțiuni*, propunem completarea acestuia cu o prevedere suplimentară conform căreia, amenziile aferente sancțiunilor aplicate de autoritatea de supraveghere se varsă în bugetul de stat.

18. La *Articolul 44. Retragerea autorizației*, de respectat numerotarea consecutivă a alineatelor.

19. De asemenea, considerăm necesar revederea întregului text al proiectului, astfel încât:

- sintagma „rapoartele de audit” să se substituie cu sintagma „raportul auditorului”; „rapoartele financiare” cu „situațiile financiare”, iar sintagma „auditul extern” cu textul „auditul situațiilor financiare anuale” la forma gramaticală corespunzătoare, pentru a asigura corespunderea cu noțiunile utilizate în Legea nr.271/2017 privind auditul situațiilor financiare;

- cuvântul „publicitate” să se substituie cu cuvântul „publicare” la forma gramaticală corespunzătoare, în vederea evitării erorilor de interpretare;

- să se asigure respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație, după cum prevede art. 54 alin. (1) litera a) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Suplimentar, ținem să remarcăm că prin Legea nr.178/2020 pentru modificarea unor acte normative, atribuțiile de licențiere/ autorizare, reglementare și supraveghere a activității asigurătorilor, reasigurătorilor și a intermediarilor în asigurări și/sau în reasigurări, a Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule din Republica Moldova, a asociațiilor de economii și împrumut, a birourilor istoriilor de credit și a organizațiilor de creditare nebanară au fost transferate de la Comisia Națională a Pieței Financiare către Banca Națională a Moldovei, prevederi ce urmează să intre în vigoare începând cu 01 iulie 2023.

Cu respect,

SECRETAR DE STAT

Digitally signed by Noroc Dorel
Date: 2021.05.31 16:03:01 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

(semnat electronic)

Dorel NOROC

Executor: *Martinenco Victor, VizirAla*
Tel.: 0 (22) 26- 27-94, 0 (22) 26-27-60
e-mail: victor.martinenco@mf.gov.md
ala.vizir@mf.gov.md

MD-2005, mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel. (022) 26-26-00, fax 022-26-25-17

24.08.2021 nr. 16/2-05/106
La nr. 06/2-3813 din 18.08.2021

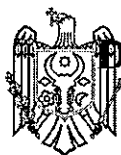
Ministerul Economiei

Ministerul Finanțelor a examinat în mod repetat proiectul de hotărâre a Guvernului *cu privire la aprobarea proiectului de lege privind serviciile de finanțare participativă (număr unic 150/MEI/2021)* și, în limita domeniilor de competență care îi revin, reiterează despre necesitatea substituirii pe tot parcursul textului proiectului de lege a cuvintelor „rapoartele de audit” cu cuvintele „raportul auditorului”, „rapoartele financiare” cu „situațiile financiare”, iar a cuvintelor „auditul extern” cu cuvintele „auditul situațiilor financiare anuale” la cazul gramatical corespunzător, pentru a asigura corespunderea cu noțiunile utilizate în Legea privind auditul situațiilor financiare nr.271/2017. Concomitent, la art.18 lit. b) alin.(2) din proiectul de lege, cuvintele „extern prevăzute” de substituit cu cuvântul „prevăzut”, iar cuvintele „de îndată ce au luat cunoștință” de exclus.

Totodată, din Capitolul VII. *Dispoziții tranzitorii și finale* se propune de exclus Art. II, ce vizează modificarea Codului fiscal nr.1163/1997, modificările propuse vor fi analizate în cadrul următorului exercițiu de elaborare a politicii fiscale și vamale.

MINISTRU

(semnat electronic)
Digitally signed by Budianschi Dumitru
Date: 2021.08.24 20:19:55 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Dumitru BUDIANSCHI

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

21.10.2022 nr. 16/2-05/106

La nr. 06/1-2830 din 13 octombrie 2022

*Referitor la examinarea repetată a proiectului Hotărârii Guvernului
cu privire la aprobarea proiectului de lege privind serviciile
de finanțare participativă (număr unic 150/MEI/2021)*

Ministerul Economiei

Urmare a examinării *proiectului de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege privind serviciile de finanțare participativă (număr unic 150/MEI/2021)*, Ministerul Finanțelor, în limita domeniilor de competență care îi revin, comunică următoarele.

1. Pe tot parcursul textului proiectului:

a) articolele care conțin specificări a sumelor în euro, necesită a fi completat cu prevederi ce țin de calcularea echivalentului acestora în lei, cu aplicarea cursului oficial al leului moldovenesc stabilit de Banca Națională a Moldovei, precum și stabilirea momentului de aplicare a acestuia;

b) articolele care conțin perioadele de timp specificate doar în “zile”, dar care nu conțin concretizarea acestora (că sunt zile calendaristice sau lucrătoare), urmează a fi completat cu cuvântul „calendaristice”, pentru a asigura claritatea perioadei de aplicare;

c) cuvântul „publicitate” să se substituie cu cuvântul „publicare” la forma gramaticală corespunzătoare, în vederea evitării erorilor de interpretare;

d) considerăm oportun ca sintagmele “mijloace bănești” și “mijloace financiare” să fie uniformizate, întru evitarea erorilor de interpretare;

e) să se asigure respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație, conform prevederilor art. 54 alin. (1) lit. a) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

2. Potrivit prevederilor art.45, alin. (1) lit. a) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, dispozițiile generale ale actului normativ sânt prevederile care determină obiectul, scopul și domeniul de aplicare. În acest sens, opinăm redenumirea Articolului 1. din „Obiectul de reglementare” în „Obiectul, scopul și domeniul de aplicare”, iar prevederile alineatului doi din preambulul proiectului de lege, care prevăd scopul legii, precum și cele din „Articolul 3. Activități de finanțare participativă nefinanciare,, de transferat la art.1.

3. La Articolul 1. Obiectul de reglementare, alin. (2), textul “, a emitenților de monedă electronică” să se excludă întrucât aceste entități reprezintă o categorie de prestatori de servicii de plată, conform prevederilor art. 5 alin. (1) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică.

4. La Articolul 2. Noțiuni principale:

a) conținutul noțiunii „*persoane cu funcții de răspundere*” urmează a fi ajustată întru asigurarea clarității apartenenței acestor persoane (că sunt ale dezvoltatorului, furnizorului sau investitorului);

b) urmează a fi inclusă noțiunea de “*Registrul furnizorilor de servicii de finanțare participativă (Registru)*”, în redacția care va reflecta exhaustiv sensul acesteia.

c) la noțiunea “*tranzacție de finanțare participativă*”, termenul de *tranzacție* urmează a fi detaliat pentru a reda exhaustiv sensul noțiunii respective, întrucât unele acte normative definesc și utilizează termenul de *tranzacție* doar ca operațiune de plată. Totodată, ca exemplu poate fi examinată noțiunea de *tranzacție*, definită conform Legii nr.308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

5. La Articolul 4. Exigențe față de proiectele de finanțare participativă, alin. (6), textul “*alin.(4)*” să se substituie cu textul “*alin.(5)*” pentru a corespunde sensului prevederii la care se face referință, și anume la termenul de revocare a investiției, iar cuvântul “*bancă*” să se substituie cu sintagma “*prestatorul de servicii de plată*”, întrucât banca reprezintă o categorie a prestatorului de servicii de plată, conform prevederilor art.5 alin.(1) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică.

6. La Articolul 6. Exigențe față de persoanele cu funcții de răspundere:

a) denumirea articolului de completat cu textul “*ale furnizorului*”;

b) alin. (3), textul “*Numirea în funcție a*” să se substituie cu textul “*Până la numirea în funcție, candidaturile*”.

7. La Articolul 7. Contractarea serviciilor de finanțare participativă, alin. (4), cuvântul “*băncilor*” să se substituie cu sintagma “*prestatorilor de servicii de plată*”.

8. La Articolul 8. Obligația de administrare prudentă, integritate și diligență:

a) alin.(1), textul “*acestor atribuții*” necesită a fi înlocuit cu atribuțiile concrete care nu sunt delegate pentru a evita interpretări ale acestei norme.

b) alin.(2), textul “*sau beneficii nepecuniare*” să se substituie cu textul “*sau orice alte beneficii pecuniare și nepecuniare*”.

c) alin. (5) nu stabilește cu claritate modalitatea sau sursele prin/din care furnizorul se va asigura că dezvoltatorul nu are alte proiecte de finanțare participativă plasate simultan pe platforma furnizorului sau pe alte platforme, sau același proiect plasat simultan pe mai multe platforme.

9. La Articolul 10. Remunerația furnizorului, în scopul evitării abuzurilor aferente stabilirii comisioanelor/taxelor de către furnizor, considerăm judicios completarea cu un alineat nou care va prevedea că limitele maxime pentru fiecare tip de taxă/comision va fi stabilită în baza unei metodologii aprobate de către autoritatea de supraveghere.

10. La Articolul 11. Plățile:

a) alin. (1), textul “*Acumularea și transferul*” să se substituie cu textul “*Operațiunile de plată privind acumularea și transferarea*”.

b) alin. (2), textul “*prin intermediul bancomatelor, dispozitivelor de comunicație electronică, digitale, inclusiv prin intermediul serviciilor de remitere de bani în numerar oferite de prestatorii de servicii de plată, în limitele prevăzute de lege*” să se substituie cu textul “*prin intermediul sistemelor automatizate de deservire la*

distanță a prestatorilor de servicii de plată, cu respectarea prevederilor legislației în domeniu”, întrucât noțiunea de *sistem automatizat de deservire la distanță* este definită în Regulamentului privind prestarea serviciilor de plată prin intermediul sistemelor automatizate de deservire la distanță, aprobat prin Hotărârea Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.62/2017, și conține aspectele respective.

c) alin. (3), sintagma „*cont bancar*” să se substituie cu sintagma „*cont de plăți*” la orice formă gramaticală, iar textul „*o bancă*” să se substituie cu sintagma „*un prestator de servicii de plată*”, întrucât banca reprezintă o categorie a prestatorului de servicii de plată, conform prevederilor art.5 alin.(1) din Legea nr.114/2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică.

Totodată, urmează a fi examinată oportunitatea modificării Legii insolvenței nr.149/2012 și a Codului de executare, prin prisma derogării de la aplicarea procedurii de executare silită pentru aceste conturi, precum și excluderii conturilor respective din masa debitoare în cazul insolvenței furnizorului.

11. Prevederile Articolului 12. Externalizarea, urmează a fi extinse sub aspectul:

- stabilirii unor cerințe la externalizarea de către furnizor a funcțiilor sale operaționale (de exemplu: relația furnizorului cu clienții și obligațiile față de aceștia rămân neschimbate; externalizarea nu va duce la nerespectarea cerințelor de activitate a furnizorului stabilite de prezenta lege etc.);

- accesului direct al furnizorului la informațiile relevante ale serviciilor externalizate;

- asigurării că entitatea către care au fost externalizate funcțiile operaționale ale furnizorului respectă standardele stabilite de legislație;

- obligativității încheierii între părți a unui acord de externalizare, care va include drepturile și obligațiile furnizorului și pe cele ale entității către care au fost externalizate funcțiile operaționale ale furnizorului, cu posibilitatea ca furnizorul să rezilieze acordul în orice moment, cu un preaviz de cel mult 10 zile lucrătoare;

- stabilirii unor cerințe specifice către entitățile cărora furnizorul poate externaliza funcțiile sale operaționale.

12. La articolul 17. Auditul obligatoriu, alin.(1) textul „*anual auditul situațiilor financiare consolidate*” să se substituie cu textul „*auditul situațiilor financiare anuale*”.

13. La Articolul 20. Obligații de informare, alin.(1), textul „*nu sunt protejate de mijloacele Fondului de garantare a depozitelor*” să se substituie cu textul „*nu sunt garantate/protejate de Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar*”.

14. La Articolul 22. Perioada de reflecție și revocare, considerăm necesar precizarea modalității de exprimare a acordului de a investi (se stabilește de către furnizor, se efectuează prin intermediul unei declarații în scris/electronice, etc.), precum și a modalității de revocare a ofertei de a investi, sau după caz, efectuarea referințelor de rigoare la prevederile legale ce prevăd aceste modalități.

15. La Articolul 25. Investitorii sofisticati, alin. (2) se specifică despre avertizarea privind pierderea **protecției investitorilor** drept urmare a recunoașterii lui în calitate de investitor sofisticat. Totodată, proiectul de lege nu conține prevederi care să explice în ce constă această protecție a investitorilor. Astfel, se propune completarea proiectului cu prevederi care să definească protecția investitorilor nesofisticați.

16. Articolul 26. Limite pentru investitorii nesofisticați, nu prevede metodele sau sursele din care furnizorul poate efectua verificarea informației prezentate de investitorul nesofisticat privind nedepășirea sumei de 10000 euro pe parcursul 12 luni. Totodată, proiectul de lege nu prevede sancțiuni asupra investitorilor nesofisticați care prezintă informații eronate privind nedepășirea sumei menționate.

17. La Articolul 27. Testarea cunoștințelor și simularea capacității de a suporta pierderi:

a) la alin. (5) lit. b), cuvintele „fondurile de pensii” urmează a fi substituite cu „fondurile de pensii facultative”, având în vedere prevederile Legii nr.198/2020 privind fondurile de pensii facultative;

b) la alin. (8) lit. c), urmează a fi precizat modul în care investitorul îi dovedește furnizorului faptul că înțelege investiția și riscurile asociate acesteia.

18. La Articolul 28. Solicitarea de finanțare participativă bazată pe împrumuturi, alin.(1) lit. h), sintagma *”rapoartele financiare”* să se substituie cu sintagma *”situațiile financiare”*, iar cuvântul *”realizat”* să se substituie cu cuvântul *”efectuat”*.

19. La Articolul 30. Administrarea împrumutului, se propune de completat cu o prevedere care să specifice că, furnizorii rețin impozitul pe venit din dobânzile obținute de persoanele fizice rezidente, conform prevederilor Codului fiscal. Totodată, în informațiile de pe platformă și contractele încheiate cu investitorii-persoanele fizice urmează a fi stipulate prevederi similare privind reținerea impozitului pe venit de către furnizori la achitarea dobânzii către aceștia.

20. La Articolul 31. Portofoliile individuale de împrumuturi:

a) prevederea alin.(2) este foarte vagă și denotă neclaritate în percepția și aplicarea acesteia. Astfel, urmează a fi clarificat:

- ce anume trebuie să respecte furnizorul la alin.(1);
- ce fel de procese și metodologii interne trebuie să dispună furnizorul;
- ce fel de date veridice trebuie să utilizeze, care sunt sursa acestor date veridice, cum se încadrează datele proprii sau a terților în parametrii de veridicitate a acestora, cum se demonstrează veridicitatea datelor.

b) la alin.(5) este utilizată sintagma *”suport durabil”* care nu se regăsește în noțiuni la art.2, dar care poate crea neclarități în percepția și utilizarea sensului acesteia. Astfel, noțiunea de *”suport durabil”* urmează a fi inclusă la art.2, în redacția care va reflecta exhaustiv sensul acesteia sau a face trimiterea actul normativ care o definește.

21. La Articolul 33. Cerințe față de dezvoltatorul proiectului de finanțare participativă bazată pe investiții, alin. (1) lit. l) cuvântul *”realizat”* să se substituie cu cuvântul *”efectuat”*.

22. La Articolul 34. Acumularea mijloacelor bănești și încheierea contractului de investiții, alin. (2), cuvântul *”transmite”* să se substituie cu cuvântul *”transferate”*.

23. La Articolul 35. Vehiculul investițional, alin.(4), considerăm oportun substituirea textului *”sub-contractorilor săi”* cu textul *”terților cărora le-a fost externalizată funcția respectivă de către furnizor”*, în scopul asigurării clarității de aplicare a normei respective.

24. La Articolul 37. Autorizarea furnizorilor de servicii de finanțare participativă, alin.(2) lit.(a) referirea la „entitățile enunțate la art.1 alin.(2)” necesită a fi revizuită, întrucât art.(1) alin.(2) nu prevede clar entitățile la care se face referință, ci stipulează că activitatea furnizorilor de servicii de finanțare participativă nu constituie domeniile de activitate specificate.

25. La Articolul 40. Registrul furnizorilor de servicii de finanțare participativă, alin. (4) lit.(f), textul „pagina web a platformei;” să fie expusă printr-o literă separată.

26. La Articolul 42. Răspunderi și sancțiuni:

a) alin.(2) lit. b), considerăm oportun ca amenda aplicată de către autoritatea de supraveghere să fie exprimată în unități convenționale pentru simplitatea și eficiența aplicării acesteia.

b) alin.(2) lit. e), urmează a fi stabilite efectele suspendării sau retragerii licenței în raport cu clienții (dezvoltatorii și investitorii) în ce privește proiectele de finanțare participativă.

c) propunem completarea acestuia cu o prevedere suplimentară conform căreia, amenzile aferente sancțiunilor aplicate de autoritatea de supraveghere se varsă în bugetul de stat.

27. La Articolul 47. Modificarea unor acte normative conexe din Capitolul VII. Dispoziții tranzitorii și finale, se propune de exclus Art. III, ce vizează modificarea Codului fiscal nr.1163/1997. Astfel, modificările propuse vor fi analizate în cadrul următorului exercițiu de elaborare a politicii fiscale și vamale.

Totodată, ținând cont de obiectul de reglementare a proiectului de lege menționat, se consideră judicios ca acesta să fie examinat și avizat de către **Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor**.

În același timp, în scopul asigurării securității operațiunilor pe platforma de finanțare participativă, care reprezintă un sistem informațional cu acces public, urmează a fi examinată oportunitatea elaborării unui set de condiții/reguli de securitate informațională care să fie obligatorii la elaborarea platformei respective de către IP „Agenția de Guvernare Electronică” și IP „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică”.

Ministru

Dumitru BUDIANACHI

Digitally signed by Budianschi Dumitru
Date: 2022.10.27 02:24:40 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Executor: Coșeru Alexandru/ Rodica Braguta
tel.: 022-26-27-94/022-26-27-64
e-mail: alexandru.coseru@mf.gov.md/rodica.braguta@mf.gov.md

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD - 2012, mun. Chișinău,

str. 31 August 1989, nr. 82

tel.: +373 22 20 14 24

web: www.justice.gov.md,

e-mail: secretariat@justice.gov.md

13.12.2021 nr. 04/10079

Ministerul Economiei

Ca urmare a examinării proiectului de lege privind serviciile de finanțare participativă (număr unic 150/MEI/2021), comunicăm următoarele.

Potrivit preambulului, scopul proiectului în cauză este de a susține și oferi o alternativă de finanțare pentru întreprinderile nou-înființate și IMM-urilor prin intermediul platformelor de finanțare participativă. Conform notei informative, proiectul urmărește îndeplinirea următoarelor obiective:

- promovarea dezvoltării durabile a IMM-urilor, prin îmbunătățirea mediului juridic și economic;
- asigurarea și creșterea competitivității și performanțelor întreprinderilor mici și mijlocii;
- crearea unui mediu investițional atractiv pentru IMM-uri;
- dezvoltarea economiei prin dezvoltarea companiilor care la rândul lor atrag investiții mai mari, achită impozite mai mari, creează noi locuri de muncă ceea ce ar oferi o evoluție favorabilă nivelului de trai al populației;
- reglementarea raporturilor juridice în cadrul finanțării participative.

Proiectul transpune parțial prevederile Regulamentului (UE) 2020/1503 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 octombrie 2020 privind furnizorii europeni de servicii de finanțare participativă pentru afaceri și de modificare a Regulamentului (UE) 2017/1129 și Directivei (UE) 2019/1937 (în continuare – Regulamentul (UE) 2020/1503).

Potrivit proiectului prestarea serviciilor de finanțare participativă se va realiza cu participarea:

- a) dezvoltatorului de proiect, care propune proiectul spre finanțare;
- b) investitorilor, care finanțează proiectul propus;
- c) furnizorului de servicii de finanțare participativă, care asigură punerea în legătură a investitorilor cu dezvoltatorul prin intermediul unei platforme online.

În calitate de autoritate de supraveghere a furnizorilor, după avizarea inițială, a fost desemnată Banca Națională a Moldovei, inclusiv a fost stabilit că contravențiile ce țin de încălcarea legislației privind activitatea furnizorilor de servicii de finanțare participativă se constată și se examinează de către Banca Națională a Moldovei. **Aceste modificări pot fi promovate doar după acceptarea acestora de către Banca Națională a Moldovei (a se vedea art. 6**

din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei) și amendarea corespunzătoare a Legii nr. 548/1995.

La definitivarea proiectului se va ține cont de următoarele obiecții și propuneri.

La art. 2:

în conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text la prima folosire, după care se utilizează doar abrevierile respective. În speță, dacă intenția a fost de a stabili că termenul „furnizor de servicii de finanțare participativă” în continuare se va abrevia „furnizor”, se va ține cont că nu poate fi utilizat alternativ termenul respectiv și abrevierea acestuia (observație valabilă și pentru termenii „platformă de finanțare participativă (platformă)” și „proiect de finanțare participativă (proiect)”);

noțiunea „suport durabil” se va exclude, deoarece este definită în art. 320 alin. (2) din Codul civil. Se va ține cont că un termen consacrat într-un act normativ este obligatoriu pentru actele normative conexe.

La art. 5 alin. (4) ultima propoziție (*Furnizorul va asigura păstrarea pe suport durabil a acordurilor investitorilor de prelungire a termenului de acumulare a investițiilor*) se va formula într-un alineat distinct, pentru a respecta succesiunea logică a ideilor, or norma dată nu poate să urmeze după dispoziția ce prevede acordul tacit al investitorului de prelungire a termenului pentru realizarea proiectului.

Art. 6:

la alin. (1) lit. a) conjuncția „sau” se va substitui cu conjuncția „și”, similar modului de formulare a dispoziției art. 11 alin. (1) din Regulamentul (UE) 2020/1503 (*Furnizorii de servicii de finanțare participativă dispun în permanență de garanții prudențiale cel puțin egale cu cea mai mare dintre următoarele:*

(a) 25 000 EUR; și

(b) *un sfert din cheltuielile generale fixe din anul precedent, revizuite anual, care urmează să includă costul administrării împrumuturilor pentru o perioadă de trei luni, în cazul în care furnizorul de servicii de finanțare participativă facilitează, de asemenea, acordarea de împrumuturi.*). Se va reține în acest sens că conjuncția „sau” se utilizează când anumite condiții se îndeplinesc alternativ, iar conjuncția „și”, când condițiile trebuie să fie întrunite cumulativ;

Garanțiile prudențiale prevăzute în prezentul articol au menirea de a asigura doar viabilitatea financiară a furnizorului și nu de a garanta clienților succesul sau recuperarea investițiilor în proiectele de finanțare participativă) nu cadrează cu norma de la art. 46 alin. (5), ce prevede prioritatea absolută a creanțelor investitorilor în ceea ce privește garanțiile prudențiale prevăzute la art. 6.

Art. 7:

redacția alin. (1) lit. b) *(a fost condamnată pentru o infracțiune gravă, deosebit de gravă legată de spălarea banilor, finanțarea terorismului, evaziune fiscală, contra proprietății, economice sau infracțiuni echivalente conform legilor penale ale altor țări, în cazul în care antecedentele penale nu au fost stinse sau nu au trecut cel puțin 3 ani din momentul condamnării)* necesită a fi revizuită, în vederea aducerii în corespundere cu prevederile Codului penal și Codului de procedură penală. Conform art. 110 din Codul penal „*Antecedentele penale reprezintă o stare juridică a persoanei, ce apare din momentul rămânerii definitive a sentinței de condamnare, generând consecințe de drept nefavorabile pentru condamnat până la momentul stingerii antecedentelor penale sau reabilitării.*” Nu orice condamnare generează pentru condamnat antecedente penale (spre exemplu, în cazul condamnării la o pedeapsă mai blândă decât închisoarea antecedentele penale se sting după executarea pedepsei). În cazul condamnării la închisoare antecedentele penale se sting după expirarea unei perioade de timp după executarea pedepsei închisorii. Astfel, potrivit prevederilor art. 111 alin. (1) din Codul penal, se consideră ca neavând antecedente penale persoanele: h) condamnate la închisoare pentru săvârșirea **unei infracțiuni grave** – dacă au expirat **6 ani** după executarea pedepsei;

i) condamnate la închisoare pentru săvârșirea **unei infracțiuni deosebit de grave** – dacă au expirat **8 ani** după executarea pedepsei”. În acest sens, menționăm că termenul de 3 ani indicat în proiect nu cadrează cu normele penale ce reglementează stingerea antecedentelor penale în cazul executării pedepsei închisorii pentru infracțiunile grave și deosebit de grave. Concomitent, persoana care a executat pedeapsa penală poate cere instanței de judecată anularea antecedentele penale până la expirarea termenelor de stingere a acestora, în condițiile art. 112 din Codul penal. Cât privește referința la infracțiunile echivalente conform legilor penale ale altor țări, menționăm că conform art. 558 din Codul de procedură penală „(1) *Hotărârile penale definitive pronunțate de instanțele judecătorești din străinătate, precum și cele care sunt de natură să producă, potrivit legii penale a Republicii Moldova, efecte juridice, pot fi recunoscute de instanța națională, la demersul ministrului justiției sau al Procurorului General, în baza tratatului internațional sau a acordului de reciprocitate.*

(2) *Hotărârea penală a instanței unui stat străin poate fi recunoscută numai dacă sunt respectate următoarele condiții:*

- 1) *hotărârea a fost pronunțată de o instanță competentă;*
- 2) *hotărârea nu contravine ordinii publice din Republica Moldova;*
- 3) *hotărârea poate produce efecte juridice în țară potrivit legii penale naționale.*”

Prin urmare, pentru a produce efecte juridice, hotărârile penale definitive ale instanțelor judecătorești din străinătate, urmează a fi recunoscute, în modul stabilit de Codul de procedură penală, de instanța judecătorească națională. În contextul

celor menționate supra, recomandăm expunerea laconică a normei de la lit. b), stabilindu-se că persoana are antecedente penale pentru infracțiunile indicate (la enumerarea căroră se va ține cont de normele gramaticale) sau în baza recunoașterii unei hotărâri judecătorești de condamnare dintr-un alt stat. Propunerile date se referă și la art. 29 alin. (1) lit. e), art. 34 alin. (1) lit. e).

La alin. (2) primul enunț prevede că până la numirea în funcție, candidaturile administratorilor și ai membrilor consiliului se aprobă în prealabil de autoritatea de supraveghere, conform criteriilor și procedurilor stabilite în actele sale normative. Totodată, în al doilea enunț se indică că autoritatea de supraveghere refuză să aprobe candidaturile administratorilor și a membrilor consiliului, dacă acestea nu îndeplinesc cerințele prevăzute la alin. (1), fără a face referință însă și la criteriile stabilite în actele normative ale autorității de supraveghere. Concomitent, amintim că preambulul Regulamentului (UE) 2020/1503 stabilește că persoanele fizice care răspund de administrarea furnizorilor ar trebui să aibă o bună reputație și un nivel suficient de cunoștințe, competențe și experiență, iar, conform art. 12 alin. (2) lit. (1) din Regulamentul prenotat, cererea de autorizare ca furnizor de servicii de finanțare participativă trebuie să includă dovada că persoanelor fizice care răspund de administrarea potențialului furnizor se bucură de o bună reputație și dețin suficiente cunoștințe, competențe și experiență pentru a asigura administrarea potențialului furnizor de servicii de finanțare participativă. Dacă cerințele privind cunoștințele, competențele și experiența administratorilor și a membrilor consiliului furnizorului urmează a fi stabilite în actele normative ale autorității de supraveghere, se va indica explicit această competență în proiect.

Alin. (3) se va revedea în partea ce ține de momentul începerii curgerii termenului de 10 zile lucrătoare pentru informarea autorității de supraveghere despre înlocuirea administratorului sau membrului consiliului (din momentul deciziei de înlocuire sau înregistrării de stat a înlocuirii). În acest context se va ține cont că, potrivit art. 16 alin. (2) din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali *„Persoana juridică este obligată să depună documentele pentru înregistrarea modificărilor la organul înregistrării de stat în termen de 30 de zile de la data adoptării hotărârii de modificare a actelor de constituire sau a datelor înscrise în Registrul de stat.”*

Art. 8:

la alin. (1), remarcăm necesitatea stabilirii că furnizorul prestează servicii dezvoltatorilor și investitorilor în baza unor contracte de servicii de finanțare participativă încheiate cu fiecare dintre ei (a se vedea în art. 2 accepțiunile termenilor „serviciu de finanțare participativă” și „furnizor de servicii de finanțare participativă”);

la alin. (2) propunem excluderea textului „sau orice alte instrumente similare de identificare și autentificare, precum identificarea video, emise inclusiv în străinătate și recunoscute în Republica Moldova”, deoarece nu aduc un plus de claritate normei. Concomitent, art. 319 din Codul civil, la care se face referință în acest alineat, stabilește dreptul persoanei interesate de a invoca orice mijloc de

probă, afară de proba cu martori, în scopul demonstrării existenței consimțământului contestat conform alin. (1);

la alin. (4) atragem atenția că terminologia proiectului trebuie să fie conformă celei consacrate în cadrul normativ (se va utiliza termenul „împuternicire de reprezentare în baza semnăturii electronice”, consacrat în Legea nr. 91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic). Propunerea dată se referă și la art. V și VI.

La art. 9 alin. (3) cuvântul „lor” se va substitui cu cuvântul „sa”, în acord cu cuvântul „furnizorul” (observația dată este valabilă și pentru art. 14 alin. (3) lit. a)).

La art. 20 alin. (3) nu este clar care beneficii potențiale pentru investitori pot fi furnizate în publicitatea activității furnizorului, dacă „publicitatea nu trebuie să lase impresia că un potențial investor poate aștepta să primească beneficii financiare”.

La art. 21:

alin. (1) și alin. (4) lit. b) se vor corela în scopul evitării paralelismelor de reglementare;

din alin. (4) lit. a) se vor exclude cuvintele „forma de organizare juridică”, deoarece, conform art. 182 alin. (2) din Codul civil „*Denumirea persoanei juridice trebuie să includă, în limba de stat, forma juridică de organizare.*”

La art. 22 alin. (1) și (2) se vor comasa, pentru a asigura o formulare explicită a dispozițiilor.

La art. 23 alin. (3) expresia „expiră în termen de 14 zile calendaristice” lasă loc pentru interpretări cu privire la durata perioadei de reflecție (pentru comparație a se vedea art. 22 alin. (3) din Regulamentul (UE) 2020/1503 ce prevede că „*Perioada de reflecție menționată la alineatul (2) începe în momentul prezentării de către investitorul nesofisticat potențial a ofertei de a investi sau a expresiei de interes și expiră după patru zile calendaristice.*”. Dacă intenția autorilor a fost de a reglementa că stabilirea termenului concret al perioadei de reflecție este prerogativa furnizorului, în alin. (2) după cuvintele „o perioadă de reflecție” se va include textul „de până la 14 zile”.

La art. 24 alin. (3) lit. (ii) se va face referință *la anexa la prezenta lege*, deoarece dacă actul normativ are o singură anexă, aceasta nu se numerotează. Observația este valabilă pentru toate cazurile similare (art. 25 alin. (1) lit. c)).

La art. 25 alin. (1) lit. a) se vor exclude cuvintele „în cazul persoanei fizice”, pentru a evita repetiția acestei expresii în norma dată.

La art. 26 și la alte cazuri similare atragem atenția că, potrivit prevederilor art. 7 alin. (1) din Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017, contabilitatea se ține în moneda națională. Prin urmare, anterior sumelor indicate în euro se vor include cuvintele „echivalentul în lei a”.

Întrucât art. 24 alin. (4) și art. 25 alin. (3) au aceeași redacție, propunem a se stabili în art. 25 că prevederile art. 24 alin. (4) se aplică *mutantis mutandis*.

Art. 28:

la alin. (6) menționăm că pot avea calitatea de investitori nesofisticați și persoanele fizice. Deoarece referința la „10% din capitalul propriu” nu este aplicabilă persoanelor fizice, se va stabili alt indicator pentru evaluarea investitorilor nesofisticați-persoane fizice;

la alin. (8) lit. c) se va exclude cuvântul „investitorul”, ca fiind excesiv (a se vedea alineatul din care derivă).

La alin. (9) cuvântul „elaborează” se va substitui cu cuvântul „adoptă”, deoarece, în conformitate cu limbajul normativ, se elaborează proiectele de acte normative, iar actele normative se adoptă. Propunerea se referă la toate cazurile similare din proiect.

La art. 29 alin. (5), pentru precizie, după cuvântul „solicitării” se va include cuvântul „dezvoltatorului”.

Redacția art. 36 alin. (6) se va revedea, deoarece utilizarea conjuncției disjunctive „fie” indică că costurile de administrare a vehiculului investițional pot fi suportate și de alt subiect.

La art. 37 alin. (4), are o redacție vagă (*Dacă valoarea nominală a acțiunilor sau părților sociale oferite în scopul finanțării participative este mai mică decât valoarea proiectului, diferența va fi achitată dezvoltatorului cu titlu de primă de capital ce va fi reflectată în capitalul propriu al dezvoltatorului*). Se va preciza cine achită diferența menționată. Concomitent, remarcăm că în cadrul normativ național nu se utilizează termenul „primă de capital”.

Art. 38 alin. (2):

din lit. g) se va exclude cuvântul „nestinse”, ca fiind excesiv. Stingerea antecedentelor penale anulează toate incapacitățile și decăderile din drepturi legate de acestea, iar persoanele se consideră ca neavând antecedente penale;

la lit. j), în AIR se indică că, *deoarece Legea nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nu se referă la activitatea de întreprinzător din domeniul financiar (bancar și nebanancar), taxa de examinare a cererii de eliberare a autorizației va fi aprobată de autoritatea de supraveghere*. Totuși, observăm că proiectul de lege nu conține o normă primară ce ar stabili competența autorității de supraveghere în acest sens.

La art. 41 alin. (2) lit. g) textul „și ale dezvoltatorilor efectivi care dețin cel puțin 20% din capitalul social sau din drepturile de vot ale furnizorilor” se va exclude, deoarece alineatul în cauză reglementează datele ce se înscriu în Registrul furnizorilor de servicii de finanțare participativă. O persoană fizică sau juridică dobândește statutul de dezvoltator dacă întrunește condițiile prevăzute de proiectul în cauză și intenționează să obțină finanțare pentru un proiect prin intermediul unei platforme de finanțare participativă, gestionate de un furnizor de servicii de finanțare participativă. Conform art. 14 alin. (3) lit. b) din proiect, furnizorului i se interzice să plaseze oferte de participare a unor dezvoltatori care sunt persoane afiliate ale furnizorului.

La art. 42 alin. (1) se va exclude, or atribuția de supraveghere a autorității respective este evidentă, iar cea de reglementare este prevăzută în dispozițiile proiectului.

Corelativ art. 43 alin. (1) lit. c), ce stabilește dreptul autorității de supraveghere de a aplica sancțiuni furnizorului sau administratorului acestuia în cazul în care încalcă obligațiile prevăzute de legislația privind prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului sau alte legi și controlul privind respectarea acestora ține de autoritate de supraveghere, este necesar de a opera modificări și în Legea nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, în vederea includerii furnizorilor de servicii de finanțare participativă în calitate de entități raportoare.

La alin. (3) cuvântul „competentă” se va substitui cu cuvintele „de supraveghere”, pentru respectarea unității terminologice.

Norma derogatorie de la art. 46 alin. (5) se va reanaliza ținându-se cont de următoarele observații. Potrivit prevederilor art. 233 din Codul civil „(3) *Pe perioada lichidării este interzisă executarea silită pentru creditori în mod individual. Executarea creanțelor creditorilor validați din contul activelor persoanei juridice ce se lichidează se efectuează doar de către lichidator în următoarea ordine:*

a) *creanțele din dăunarea sănătății sau din cauzarea morții, pe calea capitalizării plăților respective pe unitate de timp;*

b) *creanțele salariale față de angajați și remunerația datorată conform drepturilor de autor;*

c) *creanțele pentru creditele acordate de Ministerul Finanțelor (suma principală, dobânda, comisionul de angajament, fondul de risc), pentru creditele interne și externe acordate cu garanție de stat, pentru impozite și alte obligații de plată la bugetul public național;*

d) *alte creanțe ale creditorilor.*

(4) *Achitarea cheltuielilor ce țin de procedura de lichidare și care rezultă din acțiunile de administrare, valorificare și distribuire a activelor, precum și din remunerarea lichidatorului, se efectuează concomitent cu achitarea creanțelor creditorilor în ordinea expusă la alin. (3), pentru aceasta fiind repartizate cel mult 30% din suma încasată în procesul de lichidare.”*

În comparație cu dispozițiile din Codul civil norma din proiect nu reglementează creanțele din dăunarea sănătății sau din cauzarea morții și achitarea cheltuielilor ce țin de procedura de lichidare, precum și limitează creanțele angajaților privind plata salariului până la 6 luni precedente adoptării hotărârii de lichidare, iar creanțele față de bugetul public național, până la un an precedent adoptării hotărârii de lichidare. Propunem revizuirea normei de la alin. (5) prin aducerea în conformitate cu prevederile Codului civil, derogarea de la care nu este justificată. Concomitent, după cuvintele „prioritate absolută” se vor completa cu cuvintele „față de alte creanțe”, pentru claritatea normei.

Din tot textul proiectului se va exclude cuvântul „calendaristice”, aceasta fiind regula generală de calculare a termenului. Conform uzanțelor normative, în cazul în care nu se specifică că zilele sunt lucrătoare, se aplică regula generală.

Numerotarea elementelor de structură ale art. 6 alin. (3) , 22 alin. (1), 23 alin. (5), 24 alin. (3), 26 alin. (1), 38 alin. (2), 46 alin. (5), se va aduce în conformitate cu art. 51 alin. (6) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, ce prevede că „În cazul unei structuri complexe a actului normativ, alineatul poate fi divizat mai întâi în puncte însemnate cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de o paranteză. La rândul lor, punctele pot fi divizate în litere, însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză.”. De asemenea se va reține că, un alineat nu poate conține un alt alineat nenumărat (de revăzut art. 28 alin. (8), art. 32 alin. (3), art. 39 alin. (3), art. 41 alin. (5)).

Art. 47:

la alin. (3) cuvintele „în termen de” se vor substitui cu cuvintele „la expirarea a”, deoarece un act normativ intră în vigoare nu într-un anumit termen, ci la o data concretă. La final acest alineat se va completa cu textul „, cu excepția alin. (4) , care intră în vigoare la data publicării”, precizarea respectivă fiind necesară în măsura în care alin. (4) stabilește obligația autorității de supraveghere, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, de a adopta actele normative prevăzute de prezenta lege și/sau de a aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

la alin. (5) relevăm că, art. 63 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, stipulează că „(4) *Dacă adoptarea, aprobarea sau emiterea unui act normativ presupune modificarea ulterioară a altor acte normative, modificările respective se includ, în ordine cronologică, într-un proiect separat de modificare a cadrului normativ conex, care se prezintă împreună cu proiectul actului normativ de bază, sau se includ în dispozițiile tranzitorii ale actului normativ de bază.*” Proiectul prevede modificarea a 9 legi, modificarea cărora nu poate fi inclusă într-un alineat al art. 47, din care cauză recomandăm includerea modificărilor cadrului normativ conex într-un proiect separat, cu luarea în considerare a următoarelor propuneri.

La art. I, izvorul publicării Legii nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi se va indica după cum urmează: „(Monitorul Parlamentului Republicii Moldova, 1994, nr. 2, art. 33)”, iar cuvintele „și completările” se vor exclude, deoarece accepțiunea termenului „modificarea” cuprinde și completarea actelor normative.

La art. II pct. 2, scutirea de TVA fără drept de deducere a serviciilor *nefinanciare* prestate de furnizorii de servicii de finanțare participativă nu cadrează cu art. 103 alin. (1) pct. 12) din Codul fiscal care reglementează „serviciile financiare”. Mai mult, conform art. 4 din proiectul de lege privind serviciile de

finanțare participativă, activitățile de finanțare participativă nefinanciare nu sunt reglementate de proiectul în cauză. Adicional, la pct. 1 menționăm că pentru individualizarea unor cuvinte și semne de punctuație se utilizează termenul „textul”. Observația este valabilă și pentru art. III, V și VI și VII.

La art. V pct. 3, norma derogatorie propusă la art. 30 alin. (3) din Legea privind societățile cu răspundere limitată, ce prevede că în cazul înstrăinării unei părți sociale dintr-o societate ce constituie vehicul investițional în cadrul unui proiect de finanțare participativă în condițiile legislației specifice finanțării participative actul juridic de înstrăinare/dobândire poate fi încheiat și prezentat în formă scrisă sau electronică, forma autentică nefiind necesară, interferează cu rolul și sarcinile atribuite prin lege notarilor.

În conformitate cu prevederile art. 30 alin. (2) din Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială, se supune autentificării notariale, în cazurile prevăzute de lege, actul de înstrăinare a părților sociale și acțiunilor.

Scopul impunerii formei notariale este asigurarea securității raporturilor juridice stabilite în temeiul actelor notariale.

Conform art. 31 alin. (1) din aceeași lege „La autentificarea contractului, notarul verifică:

a) dacă documentele prezentate pentru încheierea contractului și conținutul contractului corespund cu prevederile legale;

b) dacă contractul conține toate clauzele esențiale;

c) dacă părțile, după caz, reprezentanții împuterniciți în modul stabilit sunt prezenți și dacă voința părților este îndreptată spre încheierea contractului;

d) prezența sau lipsa sarcinilor, grevărilor, interdicțiilor, aplicate în modul stabilit.” În plus, notarul are obligația de a explica părților, în mod imparțial, consecințele și efectele juridice ale contractului, inclusiv obligația generală de achitare a impozitelor și taxelor stabilite de legislație (alin. (7) al art. 31). Totodată, în procedura de autentificare a contractului, notarul urmărește respectarea dreptului de preemțiune a coasociaților, precum și solicită acordul soțului, dacă partea socială este proprietate comună dobândită în perioada căsătoriei. Atenționăm că încălcarea dreptului titularului dreptului de preemțiune sau a soțului vor afecta în mod inevitabil raporturile juridice născute în baza actului purtând forma simplului înscris, iar prin aceasta și stabilitatea raporturilor juridice și economice.

Dat fiind faptul că notarii sunt considerați exponenți ai puterii de stat, împuterniciți cu realizarea unor sarcini de interes public ale statului prin îndeplinirea de acte notariale, legiuitorul a impus și anumite cerințe speciale față de calificarea notarilor, în vederea asigurării ocrotirii drepturilor și intereselor legale ale persoanelor, asigurarea calității actelor îndeplinite. Actul notarial, purtând ștampila și semnătura notarului, este de autoritate publică, se prezumă legal, veridic și are forță probantă, și după caz, forță executorie prevăzută de lege.

Prin activitatea de înregistrare a cesiunii/vânzării de părți sociale în baza actului neautentificat notarial nu va putea fi asigurată implementarea politicii statului în domeniul spălării banilor și protecției datelor cu caracter personal.

În lumina politicii de stat în domeniul prevenirii spălării banilor și a finanțării terorismului, notarul are obligația de a întreprinde măsuri de prevenire a spălării banilor și finanțării terorismului la întocmirea actelor notariale, or art. 4 alin. (1) lit. g) al Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului prevede că, *„Sub incidența prezentei legi cad următoarele persoane fizice și juridice, denumite în continuare entități raportoare: avocații, notarii și alți liber-profesioniști, în perioada participării, în numele clientului, la orice tranzacție financiară și imobiliară sau în perioada acordării asistenței pentru planificarea ori efectuarea tranzacțiilor pentru client ce țin, în ambele cazuri, de vânzarea-cumpărarea imobilelor, donația bunurilor, gestionarea mijloacelor financiare, valorilor mobiliare și altor bunuri ale clientului, deschiderea și gestionarea conturilor bancare, crearea și gestionarea persoanelor juridice, gestionarea bunurilor aflate în administrare fiduciară, precum și de procurarea și vânzarea acestora.”*; obligația pe care nu o are organul de înregistrare, ceea ce determină ineficiența politicii statului în acest domeniu și ar crea condiții favorabile pentru spălarea banilor, fără careva obstacole, prin intermediul cesiunii/vânzării părților sociale.

Notarilor, în calitatea lor de entități raportoare, le sunt înaintate un șir de **cerințe obligatorii**, stabilite la nivel legislativ, pentru prevenirea și combaterea fenomenului de spălare a banilor și finanțării terorismului, de aplicare a măsurilor de precauție privind clienții, după modul indicat în art. 5 alin. (6) din Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, *„Măsurile de precauție privind clienții sunt aplicate de către entitățile raportoare nu doar tuturor clienților noi, ci și clienților existenți, în funcție de risc, la necesitate, inclusiv atunci când circumstanțele relevante privind clientul se modifică. (7) În cadrul aplicării măsurilor de precauție privind clienții prevăzute la alin. (2), entitățile raportoare urmează să stabilească și să verifice legalitatea împuternicirilor și identitatea reprezentanților clientului.”*

În conformitate cu art. 6 alin. (1) din legea menționată supra, *„Entitățile raportoare sunt obligate să întreprindă acțiuni privind identificarea și evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în domeniul propriu de activitate, ținând cont de evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la nivel național, precum și de criteriile și factorii stabiliți de organele cu funcții de supraveghere. Rezultatele evaluării în domeniul propriu de activitate a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului se aprobă și se actualizează periodic de entitatea raportoare, iar la cerere se prezintă Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor sau organelor cu funcții de supraveghere a entităților.”*

Subliniem că notarii în cadrul cercetărilor efectuate privind identificarea tranzacțiilor complexe și neordinare, solicită de la clienți îndeplinirea

chestionarelor, și declarațiilor de cunoaștere a solicitanților, obligativitate ce derivă din art. 5 alin. (5) din legea indicată „*Clienții sunt obligați să prezinte, la cererea entității raportoare, toată informația, documentele și copiile de pe acestea necesare implementării măsurilor de precauție, iar în cazul survenirii circumstanțelor noi legate de beneficiarii efectivi, să actualizeze, din propria inițiativă, datele deja prezentate. Corectitudinea și veridicitatea documentelor prezentate sunt certificate de către clienți în mod obligatoriu.*”

Concomitent, notarii au obligativitatea întocmirii Programul intern privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, sub sancțiunea contravențională, care trebuie să conțină: 1. Măsuri de precauție privind solicitanții și identificarea beneficiarilor efectivi; 2. Monitorizarea relațiilor cu solicitantul; 3. Evaluarea riscurilor de spălarea banilor și finanțarea terorismului și abordarea bazată pe risc; 5. Identificarea activităților și tranzacțiilor suspecte și raportarea. Amintim că prevederile respective nu se atribuie organului de înregistrare.

Totodată, notarii au obligația să verifice toți solicitanții/beneficiarii efectivi dacă aceștia sunt incluși în lista persoanelor implicate în activități teroriste și de proliferare a armelor de distrugere în masă emisă și publicată de către Serviciul de Informații și Securitate, accesând adresa electronică: <https://antiteror.sis.md/advanced-page-type/listele-teroriste>. În cazul coinciderii numelui solicitantului sau a beneficiarului efectiv, unei rude a acestuia sau cu numele unei părți a unui contract în privința căruia s-a solicitat asistența notarială cu numele inclus în lista nominalizată, notarii nu acordă asistență notarială unui potențial client sau unui existent client și în 24 de ore urmează să informeze despre acest caz Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, acesta fiind un element esențial în promovarea stabilității sistemului financiar din Republicii Moldova.

Astfel, în sarcina notarilor este pusă îndeplinirea unui șir complex de măsuri de prevenire a spălării banilor și prevenirii terorismului, care nu se regăsesc în obligațiile organului de înregistrare a stat a persoanelor juridice. În cazul, excluderii obligației de autentificare a contractelor de înstrăinare a părților sociale, eforturile depuse în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, care a devenit un real obstacol în calea infractorilor și a intențiilor acestora de a utiliza liber profesioniștii, ca mijloc de colectare și valorificare a fondurilor ilicite, vor fi reduse la zero. Proiectul nu prevede transferarea aceluiași obligații către organul de înregistrare.

La fel notarii, în procesul de autentificare a contractelor verifică seriozitatea prețului indicat în contract, or, valoarea părții sociale nu corespunde cu valoarea ei de estimare inițială, cu valoarea activelor deținute de către societate.

Dacă se exclude forma autentică, toate sarcinile și obligațiile expuse mai sus urmează a fi transpuse pe organul de înregistrare de stat cu operarea modificărilor necesare. Concomitent, subliniem că asemenea modificări contravin principiului securității raporturilor juridice, vor genera riscuri pentru cetățeni și creșterea litigiilor judiciare.

În contextul celor expuse mai sus, opinăm că modificarea de la art. V pct. 3 nu este justificată.

La art. VI, în dispoziția propriu-zisă se va face referință la art. 8 din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, corelativ se vor revizui pct. 1 și 2, or, se modifică un singur articol. Din textul ce vizează sursa publicării Legii nr. 220/2007 se vor exclude cuvintele „publicată în”, deoarece nu corespund normelor de tehnică legislativă. Obiecția dată se referă și la art. VII-IX.

La art. VIII:

Conform modificărilor propuse la Codul contravențional încălcarea legislației privind activitatea furnizorilor de servicii de finanțare participativă va atrage răspunderea persoanei fizice și a persoanei juridice. În măsura în care furnizorul, potrivit proiectului de lege privind serviciile de finanțare participativă, este o persoană juridică, propunem a stabili că e pasibilă de răspundere contravențională conform art. 310⁴ persoana cu funcții de răspundere. Conform art. 16 alin. (6) din Codul contravențional *„Persoana cu funcție de răspundere (persoană căreia, într-o întreprindere, instituție, organizație, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, într-o autoritate publică centrală sau locală, i se acordă, permanent sau provizoriu, prin lege, prin numire, alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice sau a acțiunilor administrative de dispoziție, organizatorice ori economice) este pasibilă de răspundere contravențională pentru săvârșirea unei fapte prevăzute de prezentul cod în cazul:*

- a) folosirii intenționate a atribuțiilor sale contrar obligațiilor de serviciu;*
- b) depășirii vădite a drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege;*
- c) neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu.”*

Suplimentar, comunicăm că proiectul necesită a fi remis spre avizare Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și Camerei Notariale.

Secretar de stat

Veronica MIHAILOV-MORARU

Digitally signed by Mihailov-Moraru Veron
Date: 2021.12.13 18:30:36 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Ex. Victoria Ciorbă
Tel. 0 22 20 14 21

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

*MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md*

25.10.2022 nr. 04/9201

La nr. 06/1-2830 din 13.10.2022

Ministerul Economiei

Urmare a examinării proiectului definitivat al *legii privind serviciile de finanțare participativă (număr unic 150/MEI/2021)*, prezentat repetat spre expertiză juridică, comunicăm următoarele.

Potrivit preambulului, scopul proiectului în cauză este de a susține și oferi o alternativă de finanțare pentru întreprinderile nou-înființate și IMM-urilor prin intermediul platformelor de finanțare participativă. Conform notei informative, proiectul urmărește îndeplinirea următoarelor obiective:

- promovarea dezvoltării durabile a IMM-urilor, prin îmbunătățirea mediului juridic și economic;
- asigurarea și creșterea competitivității și performanțelor întreprinderilor mici și mijlocii;
- crearea unui mediu investițional atractiv pentru IMM-uri;
- dezvoltarea economiei prin dezvoltarea companiilor care la rândul lor atrag investiții mai mari, achită impozite mai mari, creează noi locuri de muncă ceea ce ar oferi o evoluție favorabilă nivelului de trai al populației;
- reglementarea raporturilor juridice în cadrul finanțării participative.

Proiectul transpune parțial prevederile *Regulamentului (UE) 2020/1503 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 octombrie 2020 privind furnizorii europeni de servicii de finanțare participativă pentru afaceri și de modificare a Regulamentului (UE) 2017/1129 și Directivei (UE) 2019/1937 (în continuare – Regulamentul (UE) 2020/1503)*.

La definitivarea proiectului se va ține cont de următoarele obiecții și propuneri.

La art. 2:

la definirea noțiunii „autoritate de supraveghere” se va indica denumirea *Legii nr. 192/1998*, după cum urmează: „privind Comisia Națională a Pieței Financiare”;

la noțiunea „investitor sofisticat” cuvintele „din prezenta lege” se vor exclude, fiind inutile. În context, potrivit art. 55 alin. (4) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ, pentru evitarea reproducerii acesteia, se

face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, fără a se indica că elementul respectiv face parte din același act normativ;

la noțiunea „furnizor de servicii de finanțare participativă” reiterăm că, în conformitate cu art. 54 alin. (1) lit. i) din *Legea nr. 100/2017*, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea acestora în text la prima folosire, după care se utilizează doar abrevierile respective. În speță, dacă intenția a fost de a stabili că termenul „furnizor de servicii de finanțare participativă” în continuare se va abrevia „furnizor”, se va ține cont că nu poate fi utilizat alternativ termenul respectiv și abrevierea acestuia (observație valabilă și pentru termenii „platformă de finanțare participativă (platformă)” și „proiect de finanțare participativă (proiect)”);

la noțiunea „vehicul investițional”, în raport cu definirea anterioară a acesteia, potrivit căreia „vehicul investițional – societate comercială înființată în scopul acumulării, efectuării și gestionării securizate a investițiilor într-un proiect de finanțare participativă”, nu este clară limitarea în varianta definitivată la societatea cu răspundere limitată, fapt ce necesită a fi explicat în nota informativă la proiect. Mai mult, prevederile art. 10 alin. (1) lit. a) și a altor articole ar presupune că vehicul investițional poate fi sub forma de societate pe acțiuni.

La **art. 4**, în alin. (6) referința la alin. (4) se va substitui cu alin. (5), în scopul rectificării normei de referință.

La **art. 6**, care prevede exigențe față de persoanele cu funcții de răspundere, se va omite norma din alin. (4), potrivit căreia „(4) Responsabilitățile persoanelor cu funcții de răspundere nu pot fi transmise altor persoane.”, fiind o normă cu caracter general și improprie conținutului normativ al art. 6.

La **art. 8** alin. (4) se vor indica expres articolele din lege, prin care sunt stabilite cerințele respective.

La **art. 10** alin. (3) se va reformula, prin:

separarea într-un alineat distinct a prevederii prin care este interzisă perceperea de către furnizor a unor taxe care nu sunt prevăzute la alin. (1);

excluderea lit. b), care nu se integrează logic în conținutul normativ propus.

În vederea redactării normei, la **art. 12** alin. (5) cuvântul „externalizare” se va substitui cu cuvântul „externalizate”, iar cuvintele „de funcții ale” se vor exclude.

Art. 14 se va revizui, întrucât nu sunt clar expuse măsurile de identificare și scopul acestora, iar cuvintele „va solicita cel puțin” conferă normei un caracter incert.

La **art. 20** semnalăm că alin. (6), care prevede că alte cerințe privind dezvăluirea informației referitoare la activitatea desfășurată de furnizor pot fi stabilite în actele normative ale autorității de supraveghere, stabilește norme ce depășesc limitele competenței autorității de supraveghere, or, cerințele privind obligațiile de informare sunt reglementate prin legea propusă.

Art. 23:

la alin. (4) referința la lit. f) din alin. (3) se va face înainte de lit. g), conform ordinii alfabetic;

la alin. (11) nu este clar ce fel de notificare se are în vedere în cazul dat. Se presupune că termenul de 30 de zile a fost preluat din norma art. 23 alin. (12) al Regulamentului (UE) 2020/1503, conform căreia *„În cazul în care nu se efectuează cu promptitudine o astfel de completare sau rectificare, furnizorul de servicii de finanțare participativă suspendă oferta de finanțare participativă până când fișa cu informații esențiale privind investiția este completată sau rectificată, dar pentru cel mult de 30 de zile calendaristice.”*

La **art. 24** alin. (5) se propune după cuvintele „privind investiția”, în primul caz, de completat cu cuvintele „pentru serviciile de administrare a portofoliilor individuale de împrumuturi”, în scopul concretizării normei.

La **art. 25** și la alte cazuri similare reiterăm că, potrivit prevederilor art. 7 alin. (1) din *Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017*, contabilitatea se ține în moneda națională. Prin urmare, anterior sumelor indicate în euro se vor include cuvintele „echivalentul în lei a”.

În vederea redactării, la **art. 31** alin. (1) cuvântul „oferit” se va substitui cu cuvântul „oferite”, la alin. (2) după cuvântul „respecta” se va completa cu cuvântul „prevederile”, la alin. (5) cuvântul „acordat” se va substitui cu cuvântul „acordate”, iar la **art. 34** alin. (2) cuvântul „transmite” se va substitui cu cuvântul „transmise”.

În același scop, la **art. 32** alin. (1) numerotarea cu lit. l) se va substitui cu lit. j), respectiv, la alin. (2) textul „lit. b) – i)” se va substitui cu textul „lit. b) – j)”.

La **art. 35** alin. (2) lit. c) prezintă neclaritate raționamentul modificării de la 100% prin vot la cel puțin 75% a deținătorilor părților sociale din vehiculul investițional pentru înstrăinarea participației deținute în capitalul social. Mai mult decât atât, astfel de normă este lipsită de sens în raport cu prevederile lit. b), conform cărora „b) cvorum minim și majoritate minimă pentru luarea deciziilor de cel puțin 75% din capitalul social pentru toate chestiunile pentru care legea prevede un cvorum sau o majoritate mai mică;”.

Cu referire la denumirile secțiunii 1 din Capitolul V și a **art. 37**, în vederea evitării dublărilor normative, se propune de intitulat art. 37, după cum urmează: „Articolul 37. Depunerea cererii de autorizare”.

Totodată, la lit. a) din alin. (2) al art. 37 se vor menționa expres entitățile respective, deoarece referința la art. 1 alin. (2) în cazul dat nu este corectă, întrucât obiectul de reglementare al celui din urmă reprezintă enumerarea activităților ce nu constituie activitatea furnizorilor de servicii de finanțare participativă.

De asemenea, alin. (5) al art. 37 urmează a fi redactat, inclusiv prin specificarea denumirii Registrului menționat.

La **art. 39**, semnalăm că temeiurile de respingere a cererii de autorizare, prevăzute la alin. (1) literele a) și b), sunt, în esență, similare, deoarece temeiul necorespunderii actelor prezentate cu prevederile prezentei legi și ale actelor normative ale autorității de supraveghere se încadrează în temeiul neîntrunirii de către solicitant a exigențelor prevăzute de prezenta lege și actele normative ale

autorității de supraveghere și invers. Prin urmare, temeiurile de respingere a cererii de autorizare urmează a fi revizuite.

La **art. 40** alin. (1) textul „(Registru)” se va substitui cu textul „(în continuare – Registru)”.

În titlul **art. 42** cuvântul „Răspunderi” se va substitui cu cuvântul „Încalcări”, din motivul că în acest articol sunt enumerate acte considerate drept încălcări și sancțiunile aplicate de către autoritatea de supraveghere în caz de constatare a încălcărilor.

La **art. 43** alin. (1) se va revizui prevederile lit. e), în temeiul cărora autoritatea de supraveghere retrage autorizarea și radiază furnizorul din Registru în cazul în care acesta nu mai îndeplinește cerințele stabilite de prezenta lege și actele normative a autorității de supraveghere pentru desfășurarea activității de furnizor, din motivul că poartă un caracter general și nu corespund principiului previzibilității normei.

Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate - accesibilitate, previzibilitate și claritate - norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art. 23 din Constituție (*Hotărîrea Curții Constituționale nr. 26/2010 (încetarea calității de bănuț), §10*).

Reiterăm necesitatea reexaminării normei derogatorii de la **art. 45** alin. (5), ținându-se cont de următoarele observații. Potrivit prevederilor art. 233 din Codul civil „(3) *Pe perioada lichidării este interzisă executarea silită pentru creditori în mod individual. Executarea creanțelor creditorilor validați din contul activelor persoanei juridice ce se lichidează se efectuează doar de către lichidator în următoarea ordine:*

a) *creanțele din dăunarea sănătății sau din cauzarea morții, pe calea capitalizării plăților respective pe unitate de timp;*

b) *creanțele salariale față de angajați și remunerația datorată conform drepturilor de autor;*

c) *creanțele pentru creditele acordate de Ministerul Finanțelor (suma principală, dobînda, comisionul de angajament, fondul de risc), pentru creditele interne și externe acordate cu garanție de stat, pentru impozite și alte obligații de plată la bugetul public național;*

d) *alte creanțe ale creditorilor.*

(4) *Achitarea cheltuielilor ce țin de procedura de lichidare și care rezultă din acțiunile de administrare, valorificare și distribuire a activelor, precum și din remunerarea lichidatorului, se efectuează concomitent cu achitarea creanțelor creditorilor în ordinea expusă la alin. (3), pentru aceasta fiind repartizate cel mult 30% din suma încasată în procesul de lichidare.”*

În comparație cu dispozițiile din Codul civil norma din proiect nu reglementează creanțele din dăunarea sănătății sau din cauzarea morții și achitarea cheltuielilor ce țin de procedura de lichidare, precum și limitează creanțele angajaților privind plata salariului până la 6 luni precedente adoptării hotărârii de lichidare, iar creanțele față de bugetul public național, până la un an precedent adoptării hotărârii de lichidare. Propunem revizuirea normei de la alin. (5) prin aducerea în conformitate cu prevederile Codului civil, derogarea de la care nu este justificată.

La art. 47, se vor lua în considerare următoarele propuneri:

La art. I, izvorul publicării *Legii nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi* se va indica după cum urmează: „(Monitorul Parlamentului Republicii Moldova, 1994, nr. 2, art. 33)”.

La art. III pct. 2, reiterăm că scutirea de TVA fără drept de deducere a serviciilor *nefinanciare* prestate de furnizorii de servicii de finanțare participativă nu cadrează cu art. 103 alin. (1) pct. 12) din *Codul fiscal* care reglementează „serviciile financiare”. În context, cuvintele „inclusiv nefinanciare” se vor exclude din propunerea privind completarea art. 103 alin. (1) pct. 12) cu lit. h).

La art. V (modificarea *Legii nr. 135/2007 privind societățile cu răspundere limitată*):

în dispoziția de modificare, la sursa publicării se vor exclude cuvintele „publicată în” (observație valabilă și pentru art. VI-IX);

la pct. 2, privitor la utilizarea termenului „sintagma”, se va ține cont că, „sintagma” reprezintă o unitate sintactică stabilă, formată din mai multe cuvinte între care există un raport de subordonare, constituind o parte a unei propoziții sau a unei fraze. La schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor” respective, iar la schimbarea unor cifre, semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „textului” respectiv (observație valabilă pentru toate cazurile similare din proiect). Astfel, termenul „sintagma”, în primul caz, se va substitui cu termenul „cuvintele”, iar în al doilea caz se va substitui cu termenul „textul”;

la pct. 3, ce vizează completarea art. 25 cu alin. (13), potrivit căruia „Asociatul care deține o parte socială în capitalul unei societăți cu răspundere limitată ce constituie un vehicul investițional în sensul prevăzut de legislația privind serviciile de finanțare participativă, poate înstrăina liber partea sa socială indiferent de prevederile actului de constituire”, contravine atât scopului constituirii societății cu răspundere limitată, cât și conceptului privind înstrăinarea păților sociale, statuat în același articol.

Astfel, în baza definiției legale și a celei doctrinare, societatea cu răspundere limitată este definită ca persoană juridică ce s-a constituit prin voința uneia sau mai multor persoane, exprimată în actul de constituire, în care acestea convin să pună în comun anumite bunuri pentru a desfășura activitate de întreprinzător, a realiza și

a împărți beneficii și în care asociații nu răspund pentru obligațiile societății, ci suportă riscul activității acesteia în limitele valorii părților sociale.

Totodată, conform alin. (1), alin. (2) și (3) din art. 25 al *Legii nr. 135/2007*, partea socială sau o fracțiune a părții sociale poate fi înstrăinată liber persoanei afiliate asociatului, celorlalți asociați și societății, dacă actul de constituire nu prevede altfel. Asociatul nu poate înstrăina partea socială până la vărsarea integrală a aportului subscris, cu excepția cazului de succesiune. În cazul vânzării părții sociale unor alte persoane decât cele menționate la alin. (1), asociații au dreptul de preemțiune. În acest caz, vânzarea se face în condițiile alin. (4)-(9) din art. 25;

la pct. 4, reiterăm că norma derogatorie propusă la art. 30 alin. (3) din *Legea nr. 135/2007*, ce prevede că în cazul înstrăinării unei părți sociale dintr-o societate ce constituie vehicul investițional în cadrul unui proiect de finanțare participativă în condițiile legislației specifice finanțării participative actul juridic de înstrăinare/dobândire poate fi încheiat și prezentat în formă scrisă sau electronică, forma autentică nefiind necesară, interferează cu rolul și sarcinile atribuite prin lege notarilor.

În conformitate cu prevederile art. 30 alin. (2) din *Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială*, se supune autentificării notariale, în cazurile prevăzute de lege, actul de înstrăinare a părților sociale și acțiunilor.

Scopul impunerii formei notariale este asigurarea securității raporturilor juridice stabilite în temeiul actelor notariale.

Conform art. 31 alin. (1) din aceeași lege „La autentificarea contractului, notarul verifică:

- a) dacă documentele prezentate pentru încheierea contractului și conținutul contractului corespund cu prevederile legale;
- b) dacă contractul conține toate clauzele esențiale;
- c) dacă părțile, după caz, reprezentanții împuterniciți în modul stabilit sunt prezenți și dacă voința părților este îndreptată spre încheierea contractului;
- d) prezența sau lipsa sarcinilor, grevărilor, interdicțiilor, aplicate în modul stabilit.”

În plus, notarul are obligația de a explica părților, în mod imparțial, consecințele și efectele juridice ale contractului, inclusiv obligația generală de achitare a impozitelor și taxelor stabilite de legislație (alin. (7) al art. 31). Totodată, în procedura de autentificare a contractului, notarul urmărește respectarea dreptului de preemțiune a coasociaților, precum și solicită acordul soțului, dacă partea socială este proprietate comună dobândită în perioada căsătoriei. Atenționăm că încălcarea dreptului titularului dreptului de preemțiune sau a soțului vor afecta în mod inevitabil raporturile juridice născute în baza actului purtând forma simplului înscris, iar prin aceasta și stabilitatea raporturilor juridice și economice.

Dat fiind faptul că notarii sunt considerați exponenți ai puterii de stat, împuterniciți cu realizarea unor sarcini de interes public ale statului prin îndeplinirea de acte notariale, legiuitorul a impus și anumite cerințe speciale față de calificarea notarilor, în vederea asigurării ocrotirii drepturilor și intereselor legale

ale persoanelor, asigurarea calității actelor îndeplinite. Actul notarial, purtând ștampila și semnătura notarului, este de autoritate publică, se prezumă legal, veridic și are forță probantă, și după caz, forță executorie prevăzută de lege.

Prin activitatea de înregistrare a cesiunii/vânzării de părți sociale în baza actului neautentificat notarial nu va putea fi asigurată implementarea politicii statului în domeniul spălării banilor și protecției datelor cu caracter personal.

În lumina politicii de stat în domeniul prevenirii spălării banilor și a finanțării terorismului, notarul are obligația de a întreprinde măsuri de prevenire a spălării banilor și finanțării terorismului la întocmirea actelor notariale, or art. 4 alin. (1) lit. g) al Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului prevede că, „*Sub incidența prezentei legi cad următoarele persoane fizice și juridice, denumite în continuare entități raportoare: avocații, notarii și alți liber-profesioniști, în perioada participării, în numele clientului, la orice tranzacție financiară și imobiliară sau în perioada acordării asistenței pentru planificarea ori efectuarea tranzacțiilor pentru client ce țin, în ambele cazuri, de vânzarea-cumpărarea imobilelor, donația bunurilor, gestionarea mijloacelor financiare, valorilor mobiliare și altor bunuri ale clientului, deschiderea și gestionarea conturilor bancare, crearea și gestionarea persoanelor juridice, gestionarea bunurilor aflate în administrare fiduciară, precum și de procurarea și vânzarea acestora.*”; obligația pe care nu o are organul de înregistrare, ceea ce determina ineficiența politicii statului în acest domeniu și ar crea condiții favorabile pentru spălarea banilor, fără careva obstacole, prin intermediul cesiunii/vânzării părților sociale.

Notarilor, în calitatea lor de entități raportoare, le sunt înaintate un șir de **cerințe obligatorii**, stabilite la nivel legislativ, pentru prevenirea și combaterea fenomenului de spălare a banilor și finanțării terorismului, de aplicare a măsurilor de precauție privind clienții, după modul indicat în art. 5 alin. (6) din Legea cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, „*Măsurile de precauție privind clienții sunt aplicate de către entitățile raportoare nu doar tuturor clienților noi, ci și clienților existenți, în funcție de risc, la necesitate, inclusiv atunci când circumstanțele relevante privind clientul se modifică.* (7) În cadrul aplicării măsurilor de precauție privind clienții prevăzute la alin. (2), *entitățile raportoare urmează să stabilească și să verifice legalitatea împuternicirilor și identitatea reprezentanților clientului.*”

În conformitate cu art. 6 alin. (1) din legea menționată supra, „*Entitățile raportoare sunt obligate să întreprindă acțiuni privind identificarea și evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului în domeniul propriu de activitate, ținând cont de evaluarea riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului la nivel național, precum și de criteriile și factorii stabiliți de organele cu funcții de supraveghere. Rezultatele evaluării în domeniul propriu de activitate a riscurilor de spălare a banilor și de finanțare a terorismului se aprobă și se actualizează periodic de entitatea raportoare, iar la cerere se prezintă*

Serviciului Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor sau organelor cu funcții de supraveghere a entităților.”

Subliniem că notarii în cadrul cercetărilor efectuate privind identificarea tranzacțiilor complexe și neordinare, solicită de la clienți îndeplinirea chestionarelor, și declarațiilor de cunoaștere a solicitanților, obligativitate ce derivă din art. 5 alin. (5) din legea indicată „***Clienții sunt obligați să prezinte, la cererea entității raportoare, toată informația, documentele și copiile de pe acestea necesare implementării măsurilor de precauție, iar în cazul survenirii circumstanțelor noi legate de beneficiarii efectivi, să actualizeze, din propria inițiativă, datele deja prezentate. Corectitudinea și veridicitatea documentelor prezentate sunt certificate de către clienți în mod obligatoriu.***”

Concomitent, notarii au obligativitatea întocmirii Programului intern privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, sub sancțiunea contravențională, care trebuie să conțină: 1. Măsuri de precauție privind solicitanții și identificarea beneficiarilor efectivi; 2. Monitorizarea relațiilor cu solicitantul; 3. Evaluarea riscurilor de spălarea banilor și finanțarea terorismului și abordarea bazată pe risc; 5. Identificarea activităților și tranzacțiilor suspecte și raportarea. Amintim că prevederile respective nu se atribuie organului de înregistrare.

Totodată, notarii au obligația să verifice toți solicitanții/beneficiarii efectivi dacă aceștia sunt incluși în lista persoanelor implicate în activități teroriste și de proliferare a armelor de distrugere în masă emisă și publicată de către Serviciul de Informații și Securitate, accesând adresa electronică: <https://antiteror.sis.md/advanced-page-type/listele-teroriste>. În cazul coinciderii numelui solicitantului sau a beneficiarului efectiv, unei rude a acestuia sau cu numele unei părți a unui contract în privința căruia s-a solicitat asistența notarială cu numele inclus în lista nominalizată, notarii nu acordă asistență notarială unui potențial client sau unui existent client și în 24 de ore urmează să informeze despre acest caz Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, acesta fiind un element esențial în promovarea stabilității sistemului financiar din Republicii Moldova.

Astfel, în sarcina notarilor este pusă îndeplinirea unui șir complex de măsuri de prevenire a spălării banilor și prevenirii terorismului, care nu se regăsesc în obligațiile organului de înregistrare a stat a persoanelor juridice. În cazul, excluderii obligației de autentificare a contractelor de înstrăinare a părților sociale, eforturile depuse în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, care a devenit un real obstacol în calea infractorilor și a intențiilor acestora de a utiliza liber profesioniștii, ca mijloc de colectare și valorificare a fondurilor ilicite, vor fi reduse la zero. Proiectul nu prevede transferarea aceluiași obligații către organul de înregistrare.

La fel notarii, în procesul de autentificare a contractelor verifică seriozitatea prețului indicat în contract, or, valoarea părții sociale nu corespunde cu valoarea ei de estimare inițială, cu valoarea activelor deținute de către societate.

Dacă se exclude forma autentică, toate sarcinile și obligațiile expuse mai sus urmează a fi transpuse pe organul de înregistrare de stat cu operarea modificărilor necesare. Concomitent, subliniem că asemenea modificări contravin principiului securității raporturilor juridice, vor genera riscuri pentru cetățeni și creșterea litigiilor judiciare.

În contextul celor expuse mai sus, opinăm că modificarea de la art. V pct. 4 nu este justificată. Totodată, atenționăm că în sinteza obiecțiilor autorul proiectului doar a menționat că astfel de obiecție nu se acceptă, fără a da o explicație în acest sens.

Secretar de stat

Veronica MIHAILOV-MORARU

Digitally signed by Mihailov-Moraru Veron
Date: 2022.11.02 14:56:52 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

